

Rahjas Weesis ar peefuhitishanu litameem mafsa:
Ar peefuhitishanu eefcheme:
Bar gadu 2 rbi. 75 lap.
" $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbi. 40 lap.
" $\frac{1}{4}$ gadu 90 lap.
Migk fanemot:
Bar gadu 1 rbi. 75 lap.
" $\frac{1}{2}$ gadu 90 lap.
" $\frac{1}{4}$ gadu 50 lap.
Ar peefuhitishanu ahfemem:
Bar gadu 3 rbi. — lap.
" $\frac{1}{2}$ gadu 1 rbi. 60 lap.
" $\frac{1}{4}$ gadu 1 rbi. — lap.

Mahias Meefis.

Politiske un literariske laikrolste.

Mājīas Weesīs išnākst weenreis nedelā, kreschdeenās. — Ar katra numuru išnākst literāriskās peelikums un katra mehnēti semskopibas peelikums.

„Mahjas Weesis“

nahloščā 1895. gadā uſſahldamē ſauw tſcheitdeſmito gada
gahjumu, iſnahls it trefchdeenas **pahrgroſſitā** un **atkāl**
paplaſchinatā weidā. „Mahjas Weesa“ Literariflais
Perlikums tifs ī pahrgroſſis un eelahrīoſis, ka tas weeglati
eeſeenams un uſſlabajams. **Weaſta paleek ta pate.**
Laipni luhdſam, apſtellejuμus iſdarit laikā.

„Mahjas Meesa“ ekspedīzija.

Saturs: Kalpi un faimneeli. — No eelschēmes: a) Waldibas leetēs. b) Baltijas notilumi. c) No jūtām Kreewijas pusem. — No Rīgas. — Virgu finas. — No abrēmem. — Telegramas. — Dāshvadi rāfi: Dabas finību noītīme muhsu laits. — Alus ceļpādis u. mēselibū.

Literariflā Peeliluntā: Meers wirs semes! Bihnas usfurā
pebz. (Turpinajums.) — Seeweetes lä studenti un ahrsti. — Atdil-
des flitemem.

Ralpi un saimneeki.*

Bilweks drijfsi jo drijfsi eeranga turvala aziß slabargu, bet fawa pascha aziß nepamana balla. Schi jau ſen atſihta pateefiba, kureu ari it labi war atteezinat us muhsu laukfaimneku un winn gahjeju tagadejo sawstarpejo faſtilſti, jo paraſts, ka fainneeks ſuhdsas ilgadus par filteem, luhtreem, newihschigem gahjejem, bet ſewi turas par preelfschijmigu labu fainneku, kalpu fungu. Atnahk gada gals, Jurgi, fainneeks lihgſms, ka atratifees no nekreetnajeem gahjejem un gaide kreetmus atnahklam. Bet wiſch peemilaſ. Divi, trihs nedetas pehz Jurgeem eet wiſs, lā pa taukeem, bet tad atkal fahkas gahjeju luhtriba u. t. t. Schahds flogs janef lihds nahtameem Jurgeem, ja negrib gahjeju atlaisi, jeb „padſiht“ preelfschlaikus. Te nu fahkas fainneeklam behdu djihwe, lā wiſch to domä.

"I Ģemeetodami šķo mums pēsūtīto rakstu „Mājas Beesi” gri-
bam eekspresiat ūho tīk fvarīgo jautajumu muhsu fadīshē un ne-
buht neleegsim arī veenā waj vīta veetā pretejām domam paſahēni „M.
B.” ūtējās, lai ūhi jautojums tīku jo plātchi un pamatīgi pārtraunats.

"Mr. M." reb.

Dajchadi rafšti.

Dabas ūnibū nosīhme mūhsu laikds.

P. M.

II. Dabas sinibas un tehnika.
Siniba muhs mahza usslatit zilvelu un wina zilit no di-
wejada stahwolka. Ja attahlinasamees no muhsu semes
lodes, kura mums isleekas til plascha un bagata un pee
kuras esam saistiti nefaraujamam faitem un garā nostah-
jamees us lahda zita tahla planeta (gahju swaigsnē) besgali-
gajā posaules telpā, zit neeziga un nestaitimo debesī kermenu
pkhlī pasuhdoscha tad mums israhdas schi māsa swaigsnite.
Bet sawadas, pazilajoschas usvaras juhtas muhs sagrabs, tad
apdomajam, zit leeliskus panahlumus un lahdū waru zilvela
pehtoschais gars ihšā laisā eeguwis par nedžihwajeem dabas
spehleem. Ja hautajam, las ihſti ir kultura, tad us to waram
ihſi atbilbet: usvara pahr dabu. Un zit sposobs, nezereteem
panahlumeem bagats ir bijis schis usvaras gahjeens se-
mischihi heidsamā gadu simteni! Sibena sadrogajoscho
sparv, fistuma un aulstuma milsigos spehkus, saules spo-
schos starus zilvels isleeto sawā labā, saihenadams un
woj pat isnihzinadams schiem neissmelameem spehleem
laika un telpas faktochos lawellus, saweenodams un
schķiedams weelas, kuras lihds tam tureja par nepahrwehr-
schamām, lildams teem ahtrot un labak pastrahdat ne-
slaitamus darbus, gar kureem agrak nodarbojās tuhļto-
scheem zilvelu rokas. Weena otru pabalstiudamās zilwezes
garigā ieglihtiba un materiela lablahjsba nelad naw stah-
wejuschas til tuwā sakārā, kā taisni muhsu laikmetā, nelad
žāte starp teoriju un praksi naw bijuse tik zeescha, kā
muhsu godusimteni. Nostahdamees us stahwolka, las mums
rahda zilwezi winas augosčā warā un attihstibā, apluh-
koši kārtojās sakārā starp sinibu un tās leetoschanu derigeem
noluhleem — tehniku — pagatnē un tagadnē, luhkodami
pee tam atminet panahlumus, las no schahda augliga
fawstarviga sakārā sagaidami nahloinē.

Ne ar pilnu teefibū mehs sawu gadu fumenti sauzam par atradumu gadufumenti, jo ari isgahijusħà gadu fumenti neħbejja pu se hija baqata leeleem un swarigeem at-

Ur pafha wifuschehliga Augusta Keisara wehlefhanu.

**Redakcija un ekspedīcija
atrodas Rīgā,**
**Ernsta Platēs grahmatu-
un bīschu-drušataivā un
burtu - leetuvē pēc Petera
baņnīcas.**

Sludinajumi māksla
8 lap. par weenas flejas
smalku rāstu cīndinu.

Испытаниеми из **Rahjas**
West и **Flügeln** из
Substani из Schabdu адреса:
Въ экспедицію газеты
Млесь Бясистъ, г. Рига.
(Rājī. B. 1896. Rīga.)

Gahjejs domà turpretim gluschi otradi. Ta domas ap-
mehram schahdas: „Noteek lahdas mass mifejums, gahjejs
arween tas mainigais. Protams, daschreis jau ari buh-
schot gahjeja waina, bet waj par to tuhlit zelt nef' lahdas
skandalu, jo gahjejs tapat zilweks, ka wiñt ziti zilweli.
Wiñt zilweli maldas, kalah lai gahjejam swerot ar til
simagu taisnibas mehru. Beeschi, tas ejot pa leelum lee-
lakai dafai, gahjejs til ween leelaku faijneeka labumu
melledams tahdā mifejumā frihtot. Waj ta til simaga
waina, ka wiñch reis zilwezigi malbijees, ka pareisi nav
darits, to wiñch ari noprivot un atsibstot. Bet tahdās
reis gahjeji teekot nosaulti par pehdejeem nejehgleem un
ar ziteeni skanoischemi lamas mahrdeemi.“

b īgs aissītahv fāimneeku schīrschanos un to pat wehl eeteiz. Schis plāišas jalihdsina, ne jadslīna. Labu satīšani gahjeju un fāimneeku starpā jaluhko atkal nodibinat, newis išahrdii, ne satīziba išposta tautas labīslahjību.

Saimneekus d'sird beeschi suhdsamees par suhtreem gah-jeemeen. Waj pateescham tee til suhtri, ta par teen gauda waj kairā faruna par scho preefschmetu? Te daudz lo pretotees. Peemehrs: tagadejās d'sessjela maschinas do-das schnahldamas us preefschu; tas nobrauz stundā 7 juhdses un wehl wairak, bet tomehr zilweks wehl prahio un domā, ka paleelinat winu tschallumu. Ta tad tagadejais aktrums par masu. Alteezināsim scho peemehru us gahjeemeen. Ari gahjeju galwa, saimneeks, gribetu, lai winam jo wairak darba ikweens strahdneels pastrahda. Ja neteek pehz wina omas deesgan dauds pastrahdat, tad gahjejs — suhtrs. Bet waj saimneela gribai pee darba daudsuma noteitschanas lahdas finamas robeschaz? Ne. Tillo minetais nebuhtu leela nelaime, ja saimneeks atsīhiu zilwela, tamlihds ari gahjeja dabu un spehkus. Bet dauds saimneeli neapmeerinas ar padarito darba daudsumu un sāvu nemeezu issala gahjejam, ar to gribedami gahjeju pamudinat, wairak strahdat. Un te nu zelas pahrmetus par gahjeju suhtribu, jo daschs saimneeks prasa no ūawa gahjeja wairak, nelā tas pateesibā spehji. Darbi gada eesahltumā, kad gahjejs tillo jaunto deenastu uissahzis, darbi tiks pastrahdati labi un kreetni, ta pehz saimneeka domam, ka ari pateesibā. Kats gahjejs nopuslesees darit to labalo ūavam labajam saimneekam, jo tāhdu jau ūinsch mek'ēja un talab, ka wezais bija ūlitis, no ta atstahjās. Bet ja saimneeks ūeenreis neaisihsf scho labo gribu, otr-reis, treshoreis, — tad ari labakais apniks un pālik s pateescham suhtrs. Ir ari gahjeji, kureent suhtrums otrs tikums. Bet pee leelakās dasch gahjeju suhtribas wainiga saimneela neatsīhshana un patmihligei zenteeni. Kālpas novrāhto, kālab lai daru labi, jo kaut daritu, zit labi da-ridams, tomehr labi darijis nebuhschu. Ta zelas gahjeju laiskums. Bet pee ta pa leelum leelai dasai saimneeki wainiai.

radumeem tehniskas laukā un bes leelakā no teem, tvaiku maschinās atrāšanās, mēhs tagad vis novaretum til lepni nosluktoees us heidsamo 90. gadu attīstības gājēnu. Tomēr turkai aplūklojot starp sēri un isgājušā gadu simtena tehniskiem waronu darbeem pastahm leela starpiba. Kāmehr agrākds loikmeids un ari wehl 18. gadu simtēni visi eemērojanee atradumi bija asprātīgi un išveizīga melanīla, amatneka waj ori kaut sahda zīta gaisku un asu prahtu apdahwinata zīlwela gara augli, tāmēr muļšu gadu simtena atradumu leelakā doko stāhwejuše vietuvalā sakārā ar dabas finibū attīstītīšanas. Dschons Uelets (Wyatt), pirmais wehrjamās maschinās atradejs, bija galdeels, Ritschards Urkeits (Arcwright), kas to eeveda leetoschanā, barbeeris, un pat Leelaīs Oschemis Uots (Watt) wareja pateikties par savu tvaiku maschinās atrāšanu wairak fawai išveizīgai melanīka rokai, nesā dabas finibam, ar kurām tas nodarbojās til sahnu. Turpreti muļšu gadu simtena leelee tehniskie atradumi, kā tvaiku lugis un dzelzsdzelzī, nebija eesvēhjami, pirmais inženieru finiba nebija faineguži finamu attīstības pakalpveenu; gājēs apgaismoschana pomatojas us finiskā mehginajeena, desūlet fausumā (karset no gaisa noslehgīdā traufdā) mallu un akmena oglī, kuri vee tam pahrwehēbas par degosku gājī, telegrāfija us Øersteda atraduma, kā elektriska strāhwa spehi radit magnetismu un otradi, kāmīslā industrija heidsot us gruhtajeem, laiku un dauds puhlinu prasoscheem mehginajumeem finiskās laboratorijās. Buhtu netaijnība noleigt dalibū, ko finiba nehmuse vee muļšu loikmeta tehniskiem atrādumeem, kā tas wehl neilgi atpālat noscēhlojamā ihfredsībā besshi veen notika; finiba vee scheem atradumeem patefsībā spehlejuše galvenako lomu un bijuse eem par pamatu. Tadeikt buhtu pareisoli, nosault 19. gadu simtēni par dabas finiskā atradumu un tehnisku išgudrojumu laikmetu, zaur ko būhtu turvalu apsīhmets zeeshais sakars starp abeem, starp finibū un tehnītu.

Tomehr ilgam laikam bija japareet, lihds Eiropas zīmīlīsetās tautas nahža vee aisihsčanas, ka labojumi tehnika un semlopībā sagaidami veenigi no dabas finibū attihsti.

schandas un wehl togad pat starp wairak isglichtoteem atrodam nereti tahdus, kas savā ihfredzībā ar neerwaschanu noslatas us finisleem mehginojumeem, sagoididami wiſu labumu weenigi no prafses un allas pakaldarischanas wezeem paradumeem. Nedauds gadu desmitu atpalāk, wehl pat Wahžīja daschi nolureja tehnisku augstskolu un semkopības školu dibinaschanu par newajadfigu un pat par kaitigu; tehniskus maditasus, meisterus un muischas inspektorus zeenija wairak, kā finisti isglichtotus spezialistus. Tīk ar leelām mokam tautas saeimas (parlamenta) un komunalvaldes bija peedabujamas, dibinat un pabalstīt tehniskas eestahdes un akademijas.

Tagad schahdi oispreedumi, masakais Wahzijā un zitās Wakar-Eiropas valstis, iissuduschi. Siniba tagad tur wišpahrigi teek atsūtia par tehnikas un tā tad ari tautas labklahjibas leelalo weizinatoju un valdibos to zensħas wiſadā finā pabalstt, dibinadamas gan tehniskas augst-skolas, kuras tilko spehji uſnemt ik no gada leelisti augoſčo mahżeklu skaitu, gan eerihkodamas ſemkopibas un tehniskas mehginaſchanas stazijas un iſmelleſchanas eestahdes. Wehl preelsch 7 gadeem, kad Wahzu valdiba Scharlottenburgā nodibinaja praktiskeem noluhkeem fisiologisti-tehnisko valsts eestahdi (physikalisch-technische Reichsanstalt), daschi nopeetni schaubijas par tās wajadsibu un tagad, veħġi mas gadu pastahweschanas, jau schi stingri finiſla un kretnako spezialistu waditā eestahde tilko spehji atbildet us wiſeem teem doschadeem un neſkaitameem tehniskeem jautajumeem, kuri tai peenah! no wiſam puſem, if prakſes un induſtrijaſ. Katrieſ, sam walejaſ azis un ſtaidris prakſis, atiſhst, ka muhsu laikds pat wiſu kretnalais praktikis wairi newar pastahwet fainnezzibas fozihkst, ja tas pamatigi neprot ari ſawa amata finiſko pamatu un uſman igi nefelo wiſeem jounceem poħrlaboujumeem un atradu-meem ſawā un ar to falarrā ſtaħwoſčħos oroddos, ko tas aikal war paſpeht til tad, ja tas prot ſawu darbu netiċ-ween praktiſli, bet poſiħst ari ta teoretiſkos vamatius. Možik leela ſwara tehnika pamatiga finiſka iſgliħtiba, to it ſtaidri rebsam veemheرام yee Wahzijas kimiſklas induſtrijaſ attiħiſtiſchanas, kura heidsam be 20 gaddos iebli vuhe

Gahjeji esot sagli. Mas saimneku atradisi, kuri usluhko sawus gahjejus uslizigam, nepahrmetoscham azim. Ganderihs wisi sargajas no sawa gahjeja, la no uguns. Ir gan labi pefsargatees, bet til tikaht, ka neapwainojam muhsu lihdsjizlwela goba juhtas. Un luresh lai juhtas glaimots, lad us to flatas schaubigam azim. Saprotais, ka kalpu starpa baschs labs garpirktis. Bet waj tadehi us wiseem luhkotees greiss? Naw jau nej lahda leela nelaine, ja gahjeja seewa uslasa laut lahda grahwimali nosweesto koka saru, schagatu, jo neba saimneels to buhtu lizis uslasit. Wehl peemehrs saimneeka nenowihdbai un paumihlibai. Saimneels sawu gowi atseen us ahbolina. Kas gahjeja seewai dos ahbolina, ja tas naw seewischi peelihgti. Un seewischi peelihgti tas nemehds buht, jo pee libgunna katru neeku takse augstu augstu. Uri kalpa seewina gribetu sawai gotinai padot lahdu sahlti, jo us plikas papuwes ganita, ta dod peena glujschi mas. Talab wina sapluhz lahda grahwimali sahli. Saimneeze to eeraudsjuje, sprahgst waj no ahdas ahrä. Man domat, ka ikweenam saimneekam deretu, atdot gabjejeem grahwju un eschu sahli, jo pati nej tas plauj, nej zitadi eewahk. Grahwji un eschas aug libds plaujamam laikam, lad laiks nokopis, tad laischi lopus vahre to ganitees, bet lopi tagad pahrauguscho sahli ne-ehd; sahli nomin un tachdejadi ne-woenam no tas naw nekahba labuma. Turpreti gahjeju seewa, to agrak dabijuje, nehsatu fruktis pateizibas juhtas pret nepawihdigio saimneelu. Nets saimneels gan parabis grahwju un eschu sahli atdot gahjejam, bet to dara to-mehr ne par welti.

Gahjei esot pretigi — nepalkausfigi. Wer buht taisniba.
Bet lahd's wineem pretibas eemells? Pa leelakai dala
faimneela labklaahjibas mellechana. Daschs kalps pateen
gudrats par sawu faimneelu; winsch zenitās un domaja
labi darit darbu, par kuru fanem rahjeenu. Winsch pre-
tojas, peewesdams peerahdjumus sawai ribzibai. Sain-
neeks ushfauj: „Ko tu fini, waj tu nesini, los te kungs!“
Ar to leeta beigta, ja nesahkas vilniga lantachanas.
Kalps weenreis, otrreis peezeesch, bet treischoreis, redsedams, ka
lai gan puuhlejees faimneeka labā ar firdi un meesu, bet
tomehr taisna mahrda nepanahl, neatrod wairs patishchanas
pee darba. Tagad winsch wairs tilkriklojas us pawehli.
Ir dzhima maschina. Bet maschinai jabuht klaht pastah-
wigi waditajam. Ja ne, ta eet greisi. Gluschi ta ari
gahjejs nezenschas darit wairēs pehz labalas gribas, bet
kad til darbs padarits, kaut ir dees' zit pawirschi. Sain-
neeks, wehlak apstatidamees, atrod deesgan dauids pastrah-
data darba (ja sliktali strahda, tad ari wairat pastrahdas)
un ir apmeerinats. Gahjejs rebs, kā jarihkojas. Un mi
sahkas pawirscha strahdaschana leelaka mehrā. Kad til
darbs no rokam nost.

spehjuše visas zitas Eiropas tautas. Schahds leeliskai usplaukschanai, sevīschi organisko krāhsu raschotanā iš almenoglu darwas, bija par eemeslu Wahzu īmiku pamatīgā finisla iſglīhtība, kuru tee ūmehlās ne tilkveen augstskolās, bet ari streetni eerihlotajās finislās laboratorijās, kuras Wahzijā uſtura katra eevebrojama ka īmissa fabrika un kurās nodarbojas blakus jauneeim eesahzejeem ari pāfīstami, flameni pēhūtāji. Schahds zeefsas sakars starp teoriju un prakti ūho tautu ihsā laikā padarija par daudzi finīti viijsoneem bagatalu, tadehēt ka zitas tautas ar to wairē nevareja konfuret; lai gan beidsamīs gabōs ari Frānzijs un Anglija sahī ūpsti ūziensteeš, Wahzijā tomēhr patura pahrīswaru almenoglu darwas industriju, kuras wareno attīstību višlabak waresim nogist no ūloschā peemehera. Weenā no leelakām Wahzu krāhsu fabrikām Höchstä (Luzija un Brininga fabrika, agrāk Meissera, dibinata 1862. g.) nodarbojas 3000 strāhdneiki, 50 akadēmīsti iſglīhtoti īmiki un teek iſgatavoti 1700—1800 daschadi krāhsu weenojumi (Typen), bes tam wehl raschoti ūhēskabe, ūda un ūlkalki, kā sahnu produkti; tik pat leelas fabrikas Wahzijā pastahw wehl ūhēdas 3—4 bes neslaitamām mājakām. Šo interesanto un aizsweenu nāiral attīstībos finislas industrijas sari, domajam tuvak apfīlati ūhēdā no naħfoscām nodafam.

Bil leelisla mehrā eestati par sinibas praktisko wehrtibū grosjusches un jaturs starp siniseleem pehtijumeeim un to leetoschanu tehniseleemi noluheem, seisojki muhsu gadu sinutena otrā puē palizis tuwals, to it slaidri redsam pee abeem sekojcheem peemehreem. Oersteda jau augschā minetais swarigais atradums 17 gadus valika ne-eewehrois un til 1837. gada Steinheils Minkens to sahla praktisti leetot, lai gan Gaus un Webers Gettingenā jau 1833. gada bija eerihlojuschi pirmo telegraafu fawerim noluheem, faweenodamī füsilalistko kabinetu ar swaigschnu statuvi. Otreis brīhnischkligs atradums schi gabusmitena otrā puē bija trokschna wilnu vahrwehrschana par elektrisku strahvu, kuru Amerikaneits Graham Bells praktiski isleetoja pee fawa telefona. 1877. gada pirmās finas par schi brīnuma rihku safneeda Eiropu un jau 1881. gada wasara Berline sahka vahvwilstees ar beesu telefona drabhschu tihksu. Tagad, ta tad 17 gadu laikā, telefons palizis par nepeezeschaniu satilsmes lihdselli, netikween latrā dauds maf ewehrojamā pilsehā, bet ari us fement. Atri Wibseme

Schis buhtu galwendas ehnas puses fainneeka satifsmē
ret gahjeju. Ja lahdū noseegumu gahjejam usleauj, tad
vapreefch ja pahrleezinas labi, waj domatais laundaris pa-
eescham wainigs. Bet zaur tuhliteju usbrukumu fainneeks
panahl sawā gahjejā til ween spihtibū un atreebibas kahri,
jo neweens taisns zilvels, ~~turu~~ nepateesi nosoda, nejuti-
ees zaur sōbu glaimots. Tā ari gahjejs. Buhs dauds
xapirfstu gahjeju, dauds kuhru, dauds pretigu. Ar tah-
deem Iai latrs apeetas, kā peenahkas, bet zilwezigi. Un
zaur alaschigu spredikoschanu jan ari nepanahl laboschanos,
urpretimi spihtigā gahjeja raksturu padara wehl spihtigaku.
Zabalais un taisnalaiz zelsch no nelaba gahjeja alswabi-
tatees: teesas spreedums. Bet teesa til spreesch, kas pee-
ahdits. Talab muhsu fainneeki māj nahk teesas preelschā
chahdu leetu dehs, jo winu uslati pa leelakai dālai eedo-
nati. Neslatatees us gahjeju schaubigām azim, tad winsch
par fo jums pateikses un juhsu darbu pildis ar preeku,
jo tas jan gahjejam it kā otra baba — gahdat
par fawa fainneeka labumu pehz labaka prahia un fa-
raschanas.

Fainneeleem pahmet, ka tee esot lepni un augstprah-
tī. Minā schā: „Gadus 30—40 atpakač, reds, kā tad
si hwojām, fainneeks satila ar sawu kalpu, kā meesigi
rahki. No winu lepnibas nebija ne wehsts, kaut gan
aschs fainneeks bija pat wairak pahrtizis, nela tagad.
Ja gad fainneeks launas dot rolu kalpam u. t. t. —
Schahdas runas naw nelahdos tulshas reikas — tenkas,
et pateefiba. Fainneeks turas sevi pateesi par fo aug-
staku, labaku par gahjeju — kalpu. Menoleedsani, ka
fainneeks wairak ijsglishtois (kaut ari nej ariveenu), bet
oj tadeht uspuhsties un lepotees? Latrs fainneeks lai
si hwo pehz fawa mala; par iahdu neweens nesmoesees
un nesuhdesees. Bet gahjejs ne-eereds til ween uspuhsto
un augstprahtigo. „Lepns, bet nabags,” „tulshcha muza-
ahki stan,” un ziti tamlihdsigi salamwahrdi teek beeschi
teetoti runas par fainneeleem.

Ais schahda eedomata pahraluma, uspuhtibas un angst-
rahtibas arveen skehpjas sawu gahjeju nizinaschana un
upjiba pret teem. No lepna faiumeeela nedfirdekt gahjeju
itabi sauzam, ka par „kalpu“ („kalps“) teek usfslatis par
nizinoschu wahrdn; wairak leeto wahrdn „wihrs“, ar ko ap-
shme prezeyuschos gahjeju un „puijis“ — neprezeyuschos.
Tahda nofihme scheem wahrdeem Dobeles-Bauskas aprinki,
ks kuru aprinki ori sihmejas pahrrunatais. Nokstaitajs
chaj raksteena ori runa wairak par „wihru“ nela „pui-
chu“ satiksmi).

Wehl weens peedauſſchanas almenis: — wahja ehſt-
oſchana, par kuru daudſ gahjeju kurn. Pa leelakai datai
nehdſ gahjejus — wihrus lihgt us fainmeela maiſi. Gah-
jejs — puifis un meita arno:enū pee fainmeela galda.

tarps Stukmanu stoziju, Bērmanis un apkārtējām mui-
cham eerihslots telefons. Tas saņēmo arī jau attahlas
vilehtas, kā Parīzi un Londoni, Berlīni un Vīnī, Mas-
kavu un Peterburgu. Schahdus peemehrus, kas peerahda,
ir zemschi siniba un tehnika mūhsu laikos jaistītas, varenum
vehl dauds peerest. Schi sakara atsīhschana fahlsēpe preegrest
ietilmeen tehnisko spēzialistu un usnehmēju vehrību finisleem
vehtījumeem, bet arī visā lsglihtotā pasaule fahls ar lee-
ako usmanibū felot vahrsteidsoschām sinam, kas nahl ir
iskaliflām un ķīmisflām darbnīzam un no kurem nereti
aschas ihā laika peenem praktisku veidu, vahrgrosidamas
eeelātā waj masātā mehrtā tautu fainmeezības apstāktus.
Zil dsīt un wīsus tautas pamatus saluslinajoschi sches
vahrgrossijumi war buht, to inuus peerahda tagadejs taut-
as fainmeezīsta lusība Wālā-Giropā. Bet tāpat kā
eknikas seelisla usplaukschana radija fainmeezisko jautajumu,
kā tas iuromācā attihītschandā warbuht arī vārēs to
strīnat un iſlihdsinat nosperdoschās neweenadibas wiseem
var apmeerītāschani. Tadeht jo vairak Latra nopeetna
zilwela usbewums ir, ja tas grib foprast fānu laikmetu
un tā lusības, felot teem zilwela gora vārbibas un iſhak-
uma parabdijsmeem, no kureem aikarajos zilwezes laime
un labīshība nahlanibā un nodarbotees ar dabas fini-
jam neitīween laika fāwelta deht, bet nopeetni un ar
usmanibū.

Starp neflaitameem praktifleem usdewumeem, gaareem siniba tagad nodarbojas, taahds Angli sinibuvhrs, Eledels (Elsdele), usflaita fewischli tscheitlus, nooreem nahkamibä sogaibomas leelas vahrgrosibas zilwelus adsihwé un fatihmä un kren eespehjamiba ari no singri inisfa stahwolla naw noleedsama. Kä pirmo no scheem nahkamibas usd wumeem tas peered gaisa luga atraschanu. Dispirims mums jauswär gaisa un jaatrod brauzamsihts, kusch buhtu tirkut weegli wadams un waldams gaisa, lä tagadejee kugi uhdens. Ur weeglu gaisu pilditeem aloneem tas naw eespehjans, tadeht, ka tee, leeli un veeglaki par gaisu buhdami, pavodas jar masaleem wehja un wehitas eespaideem un narw wadami. Bet ka ne wisai weegli kermenti ar samehrä moju spehku tomeht spehj paalteees gaisa un tureeet preti wehjeem un wehtram, toonums peerahda putni. Weenigais zetsch tadeht buhni spehjilt putnu laisschanos, las tagad ari ur leelalo ruhpibuseek darius, un ateast maschinu, las lihdsinatos putnu

Saimneezes dsird suhdsamees seviščki par „wihreem“, ka
ee d auds ehdot. Talab ias juhtas taisni darijusčas, ja
s līktaki padod. Talab ari scheit zelas dauds lurneschānu
un nesatizibas darbineeku un darbinaiaju starpā. Veidsa-
majā laikā „wihri“ sahk beeschi lihgt us deputati, t. i., us
awu maiisi, par to dabun prahwaku algu. Weens labums
ahda i deputates būhschanai ir, proti: nezelas naibi eh-
chanas de ht. Waj wairak labumu, ihpaschi saimneefeeem,
— lee is jautajums. Gribu wehl peeminet, ka deputates
ihgu muš meħds nosleħgt grimstosčas saimneezibas.

Sozit aiss rahda, la satiksme starp abejeem, gahjejeem unaimneekeem, wahja. Schi wahja satiksme teek deen' noveenas wairak issordinata. Un lai ari ne, kad jau patoas chs laikrakhs dod padomu, fainmeekam schirktees noahjeja. Zahdu padomu dod kahds b kgs „Tehwija“. Winsch gan ne-aiffslahwot aristokratislus usskatus, ta winschurpat teiz, kaut gan nepariejisks lasitajs tahbus smallislobis is wina rafseena.

Manas domas tas, la fainneekem jarauga wifsem
spehkeem wairak tuwotees kalpu dsihwei. Lai ne-eet tuhslit
ar gahjeju sakehruschees, tomehr lai to ne-eenihst un naw
vret to lepni un angstprahrtigi. Ka angstak mineju: ne-
weens gabjejs nepawihd, ka fainneekam treknals kumoss,
bet ilweens nosoda wina deguna mahkonds zelschamu.
Plaisha newis jaleelina, bet jalihdsina.

Ka s lai spe pirmo soli schai lkhdsinashanai? Saim-neeki, jo tee ari pirmo soli spehruschi pee schkelschanas. Newis gahjeji attahlinajuschees sainneelam, bet sainneeli gahjejeem. Talab teem pirmajeem japeekahpjas. To tee vanahk s, neussiabdamees pret gahjeju, la „lalpu“, bet k darba daritaju, darba ruhki, darba heedri. Sainneeleem apeelahpjas ari talab, ka zaur schkelschanos zekas saude-umi newis gahjejam, bet wineem pascheem. Un kam wairak ustizets, no ta ari wairak war profit.

Deretu peeschkirt katram gahjejam — wihrum pa ahbelu dahrsmam. Puisis un meita dabun schad tod no siameela dahrja pa „mezalam“ ahbolam. Neba tas tik gruhti, eestahdit salmu dahrsmä, kahdi katram wihrum ir, 4—5 hbeles, bumbeeres, lohdu lirsi un ogu leuhmu. Tad gahjejam nebuhi jaet gav siameela prahwo dahrju, no sura wiisch neneela nedabun, ishemot kahdu pušsapuwiwischu angli, laisidamees un domajot; zit gahrds tak tahds ahbols, waj bumbeeres.

Bes tom buhtu jaotsiahi parabumis „kälpam“ seht wiß-
sichtajā weetā un to zitadi krentschir, gatawu peelihgtu labibu
nidot peena hziga daudojuma un labuma un nerois gaibti,
amehr zang leefu issniedsi.

Jau sahlumā mineju, ta ix ari labi sainmeeki, kuri ap-
etas ar gahjejeem peellahjigi, atdod algn lährtigi un

aischonās etaiseti. Schini finā jau ati ir mehg'nojumi ar
elment isbatili, par kureem domajam turpmāk pasneegt
u wakas finas un apskaitit goisa lugneežibū. Kā leelako
ahrumu Eledels aprehēlma finis Anglu juhbēs stundā,
kā kā no Londonas lihds Nujorlai būhiu eespēhjams aiz-
braukt apmehram 48 stundās; tomeitr us schažda aprehēl-
nojuma nedrihīst līkt leelu svaru, tadebt kā tam truhīst
proscha painata.

Ditais usderumus buhiu tagadejo twaika lugu pahrla-
oschan a. Muhſa inscheneri togad lubko paleesinat scho
ugu ahtrumu, buhwedami leelakas un spehzigakas dzeno-
chäas maschinas, jeb ori dodomi fugam gorenu, uhdenim
nasak pretim turoschos slabwu. Bet tapat ſa gaisa lugo-
ajam par paraugu der putna laischanas, ta ari luga
uhwetajam jomahzäas no siws un jaepafishkas ar tas
welbeschanas mahksli. Lihds schim apmeerinajas ar to,
tot lugim eegorenun un plahnalu, siwei libhsigu weidu, bet
vehl naw greesia peelekoſcha usmaniba us siws ahrejo
egu, ahdu un schwihneem, kuru glumums un losaniba
warbuh t galwenakais eemeslis, kadehk siws til weeglit
in ahtri speeſchäas zur uhdni. Neis warbuh buhs
spehjams veža ſchi parauga buhwet ori lugus, kuri tad
chouees ar ſims ahtrumu zur milasen.

Ka trescho nahkamibas usdewumu Eisgels usstahda leh-
ala un par lihdschneiem spehzigala spehka awota atra-
hanu, las buhtu pehz wina ut ari pehz Wahzu pasihstamā
imijas profesora Ostwalda domam mellejams ogles un
lahbella saweenoschanās — energijas pahrwehrschana par
elektibu. Li hds schim ogli fabedsinajot schis spehls pahr-
wehr tas filiumā, no kura ari pee lobakām twailu maschi-
nam eespehjamā isleitet til desmito daku; turpreui ja
idotos scho kūmislo saweenoschanās spehku pahrwehrst par
elektibu — sibina spehku, tad til pat leels oglu daudhums
oru 7–8 reis leelalu dsenoschu spehku. Schis elektidas
pehls bes tam wehl stahwetu dauds augstaikā mehrtibā,
our to, ka tas foti weegli iswadajama leelsalbs tahlumis
n ka maschini, kuds tas radams, samehrā dauds weeg-
li par twaisu maschinant, las no leela-svara buhtu
ewischki preelsch gaisha kugeean. Lai gan schim noluhsam
injli mehginaumti wehl naw isdarili, tad tomehr profes-
ors Ostwalds tura par eespehjamā fci mehrla fasneeg,
komu nahkamibā.

Beidsamais un risu svarigais problems — ja tojums

basnigas un walstis sind, lamdeht ari zirkulara stundisteer teel aisleegts, noturet Deewa peeluhgschanas sapulges.

„Waldibas Webstneſis“ iſſludvina Keiſariflu ukaſi ſemkopibas ministrum, pebz lura (ukaſa) Keiſariflai elono miſtai ſozietatei un Keiſariflai Maſkawas ſemkopiba beeđribai teel iſſazita Wiſaugſtakla labpatiſchana. Wiſaugſtakla Majestate Keiſars tam pauehleja peefuhit Wiſaugſtakla iſdotus ralſtus, kurds wiñam teel apſtiprinatas agra peeschkirtas teeffbas. Tahtali Wiſaugſtakli pauehleis, iſſlaidrot wiſam ſemkopibas un ekonomiſtam beeđribam, iwinu augligā darbiba Kreewu ſemkopibas weizinachana ſinā weenumehr atradiſchot pe Wina Majestates Keiſar aiffardſibu un pobalstu.

Waldiba. ka „Russl. Wedom.“ siino, pastellejuuse walste vapiru isgatawoschanas eestahdē: 5 miljonus pašu grahitinu preelsch priwilegetam lahttam par $8\frac{1}{2}$ kap. gabala, 10 milj. pašu grammatian preelsch nepriwilegetam lahttam par $11\frac{1}{2}$ kap. gabala, 900,000 pašu blancketu u 64 milj. pašu marku, pavisam kopā par 1,762,181 rb. Finantschu ministris schim no ühikam peeprasot ahrkabetei freeditu, t. i. ahrpus budscheta.

Kreewijas dselsszelu garums šā gada 1. oktobr
lā „Wald. Webst.“ fini, pavisam bijis 34,072 werstis.
Zeluministrijas pahēsinā atraduschiās 30,751 werste, kā
ministrijos pahrivaldihā 1343 un sem Somijas walbība
1978 werstis. No šā gada 1. janvara līdz 1. augu
stam pa dselsszeem braukuschi 24,262,242 pasašveer
pehrn tāni pat laikā 22,589,864 pasašveeri. Preise
minetā laikā westis 2,093,771,000 pudu; pehngad t
1,726,475,000 pudu. Šī dselsszela eenehmumi no sā
g. 1. janvara līdz 1. augustam bijuschi 175,492,032 rb
leeli; tā tad dselsszeli, eewebrojot pehngada eenehmummu
schogad tāni pat laikā eenehmuschi 24,827,002 rbt. wa
ral, ieb ar ziteem wahrdeem, tee pawairojuschees p
7 prozenieem.

Finantschu ministrija pahrbaudisjot lahd preeskiliku par kredita sagahdaschanu nabagakeer amatneeseem. Preeskiliku ifstrahdajuschas Maskawa beedribas, noluhka, weizinat amatneezibu un yndibina amatneelu meisteru mahzibas eestahdes.

Finantschu un teesleetu ministrijas isstrahdaja
icas ari preekschlikumu par obligatorisku tehjas bande
roleschonu. Preekschlikumis ja a eesneegts walstspadome

Eelschleetu ministris alkahvis valjeas (alkahvas wehstules isgatorot ari privat-personam). Tahdam wehstulem formata sinā wajaga buht gluschi lihdsigām leon isgatorotām alkahdam wehstulem, t. i. ne leelokām t 14 santimetri ($3\frac{1}{2}$ werscholi) garumā un 9 santimetri (2 werscholi) platumā, ar tahdiem pat usratsteem kā leon wehstulem, isnemot tik walsts ehrgli un pastmarku. Papirini wajaga buht gaifchas krabsas. Pastmarkas us tadām wehstulem usslipinamas us weena no augschstuhereitai pušē, kur raksta adres̄. Winjetes un sellomas wadrukāt tikai tai pušē, kur jaraksta vate wehstule, pēc lajaceewehro zensuras ustawa nosazījumi. Ja privatās alkahvas wehstules naw isgatorolas pebz scheem nosazījumi meemi, tad winas eeskattamas par slehgtām wehstulem un winu sanehmejeem jamalsā istruhlsioschā pasta nauda dinlabrtai. (W. W.)

Tautas apgaismoschanas ministrijas ihpašča komisijas, kurās nsdewums bija zaurskaitit eenahļusčā finas un pahtslatus par tautas skolam un skolotaju semnoreem, nesen, 19. novembrī noturetā sehde, kā "Non Brem." sino, ari tīzis nolasīts sinojums par tautas isgħiżtibas statħwokli. Miga s-mahžibba a-pgħabal ā 1892/93. mahžibba gadā. Pehz scha sinjuma pahkreewinaschana Baltijas apgħabalā tilai leħni-pamasham ejot us preelschu. Bis-paħriġi isgħiżtibas stat-wollis esot deesgan behħidja. Kreewu walodas mahžib-pasneegschana esot trubżiga un neteelot pareiħi wadit. Tas-wihs żelotes pa-datai no tam, la skolotaji paschi n-esot us-scho preelschmetu peeteeloschi fagħatawoju f'shees, ari Igħanejem un-Latwees scheem esot gruħha galwa preels Kreewu walodas eemahżi schanas. Bet vebhejjha lai spertee soxi, kā tressha skolotaju seminaria dibinischha. Rigas mahžibba apgħabalā (Rigā), paideagogiċċi kui skolotaju fagħatawoschħan u. t. t., stipri ween weżżejjen. Kreewu walodas eewwel schanu Baltijas gubernijs.

Gubernas aivischu isboschana eelschleetu ministri
eenesot 173,125 rbl. abonentu naudas un 361,638 r.
no fludinajumeem.

Keisarikös teatrös, lä „Now. Wrem.“ sano, teatr
isrohddeg esobliktooteeg til 1895 a. i. jaanuar.

Peterburgā, kā „Pet. List.” sīo, uz semkopības domenu ministra Ternolowa preekschisliumu Visaustrātējauts, 1895. g. janvārī saņausti wišpahreju Kreemvij ūložīcīmīsu saņmu.

— Nikolaja kara inscheneeru akademijas un skolas 70.-pastahweschanas jubilejas gadijumā (24. novembrī) V. Majestate Keisars uņehmīš ūpis akademijas goda prele- neela amatū.

Peterburgā no 1895. gada 1. janvara sahlot is-nahlschot pirmā mūzikas avīze Wahžu valodā Kreevijā-sem nosaukuma „Ruzjlands Mūzik-Zeitung”, kuras redaktors buhšchot G. S. Gaberilowitschs.

Witebskas Latweeschu starpā alkā fah̄ rastees mās
pamasmā jauna dīshwiba. Tā, peemehram, nesen atpalat
jālājījās kābdi 40 Latweeschu un nospreeda dibinat „Witeb-
skas Latweeschu valihdsibas beedribu“. Minētās beedribas
statuti tika jāstahditi pehz Peterburgas Latweeschu valih-
dsibas beedribas statutu parauga un eesneegti jaunajam
Witebskas gubernatoram zaurluhlofchanai. Panahkumi
wehl naw ūnami. „Daschi“ šcis beedribas dibinatajus
tura par teem pascheem, kuri mehgimaja nodibinat ari kābdu
Latweeschu beedr. wairak gadus atpalat un lošīja preelsch iās
jau preelschlaikus beedru naudu. Tas naw pareissi. Taga-
dejeem beedribas dibinatajeem ar teem beedribas dibinata-
jeem naw nelahda sakara. — 20. novembris preelsch
Witebskas un tās turumā dīshwojoscheem pareistīzigeem
Latweescheem bija preela deena. Witebskas un Polozkas
biskops Alessandris kābda no Witebskas bāsnījam natureja
Latweeschu walodā deewkalposchanu. Pee deewkalposchanas
starp zitu nehma dalibū ari Latweeschu misionars, preestis
Peffmals; pehz deewkalposchanas beigam winsch reiza
kreetni pamahžību par behrnu audsinafchanu. Bes tā
sauzamā bīskapa lora bāsnīzā bseedaja wehl koriš, jāstah-
woščs is Witebskas garigā seminarā un garigās skolos
audselkneem — Latweescheem. Latweeschu bāsnīzā bija
ceradees kreetns pulzinsch; dasčam labam, nollauftotees
skaidrā Latweeschu walodā natureta deewkalposchanā pa-
rahdijs aiz preela un patelzibas asaras ožis. Misfers.

Odesas pilsehtas dome nolehmo Wina Majestates
Keisara salaulaščanai par peemingu dibinat 15 tautskolas.
Teizams noluhrs. Labalais un zehlolaits peeminellis mē-
lejams kreetnōs darbōs, ne marmora un zitās statujās,
luras laika sobš „truhē un ahrda.“

No Riga

Nigas Latv. teatrī svehtdeen, 27. novembri, iſrahdijs Schelſpira behdu lugu „Hamletu”. Publīka bija eeradusēs leelā skaitā. Spehleja apmeerinoschi. Schobeen, 30. nov. uſwedis virmo reiſi „Gada svehtkus” un svehtdeen 4. dezembri pirmo reiſi „Sapnus wasaras nakti”. Da-ram publiku uſ minetām iſrahdem uſmanigu.

Midsineeleem seemā ispreezaschanās netruhlest. Balles, teatri, konzerti teek isrihloti ildeenas, dīshwo waj weends preelds un lihgsmibā, ja til mals to attauj. Bet ari Midsineeleem gruhli laiki. Weikali naw waires tahdi, tā senak, wišpahr manams dīshwibas truhkums. Naudas mas, lai gan wairak kā us laukeem, jo te tatschu saplūhs lauzineelu grafchi un dasčs labs lauku bagatneels seemu pawada pilsehtā, kur seemu wairak preelu, nēkā us semiem, kur wiš tihslits sneega fegā. Wisu to eewehtojet ari ne- sahds brihnumis, ka daschadee isrihlojumi teek deesgan lab apmellei, ja tur tikai neteek pasneegta pahrat gruhli sa gremojama gariga bariba. Bilswei iau pa laikam kuhtri domatajī, tapehž ari israhdes, kur teek uswestas nopeetnas, koldigas lugas, nereti wišai wahji apmekletas. Bilswezi tagad slahpst pehž weegleem baudijuneem un ne pehž no peetnas gara un prahta darbibas, lai pehdejā tai ainestu neissakami dauds wairak swehlibas. Bilsweis labprah wehlas baudit meestgi un garigi us reis. Isdser glahsi alus, wihnu un uslost lo neko pee musikas skanavatishu ar' it patihkami. Labi apmelleitas tahdas weetas kur tas eespehjams. Ta ari Wehrmana parka seemas dahrfs, kur wakards spehle teizama musika, teek foti lab apmelleis. Un teeschaun laibdu stundinu tur powabit, ihst patihkami. Ce-eja malsā 35 kap. Kam naw tik zeefch us naudas grafcha jatup, war meerigu ūrdi baschu labu wakaru turp dotees. Tomehr us weenu leetu Rīgas weesnigneki un restoranti wehl tīllab kā nemas negreesch wehribas, tas ir us laikrakstu tureschanu, jo tik reti kur ee spebjams, eeraudsit pa laikrakstam, it ihpascht Latweesch laikrakstus tīllab kā nelur nereds un tomehr Rīgas eedīsh wotaju leelakā baka Latweeschti. Waj reis nebuhtu pee nahjis laiks, kur aisspreedumeem jabeidsas? Wišpahrig Rīgas weesnizneeleem jaleek pee ūrds, leelaku wehribu pee greest laikraksteem. Wakar-Eiropā wiſur weesnizās, kafejnīzās un restorazījās war dabut lajst wairak laikrakstus dasčā pat wairak kā ūmits daschadu laikrakstu un Rīgas weesnījās? Tīllab kā neweeno.

Literarifski-praktisskā pilsonu fabeedriba noleh
muse Tornalasnā eerihsot behrnu patversmi, kuram noluh
lam nanda jan dahlwata no labba labwehla.

Peepescha nahwe. 23. novembrī peepeschi nomira
22 gadus wezais Slokas strahdneiks Frizis Alksnis, kurš
usturejās Graūju eelā Nr. 43. Pēc ahrsta atšķirum
Alksnis miris ar īrbsstrelku.

Gewainoschana. Grünupa wihnusi, Witebškas eel
Nr. 39, 24. novembri strahdneelu starpa iszehlaš lau-
schandas, pee lam semneeleem Karlim Gifam un Marti-
nam Jakobsonam ar nasi eewainoja galwas. Gewainoto-
nosuhiti ja us sliinizi un ismellešchana ir ussahkta.

